

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Question no. 1 is compulsory.
 2. All questions carry equal marks
 3. Answer any three questions from the remaining six.

Q.1 Write note on **any three** of the following.

- a. Impact of population on demand for farm products.
- b. Backward bending supply curve for agricultural commodities.
- c. Objectives of agricultural price policy.
- d. Features of informal rural credit market
- e. Role of co-operative farming
- f. Analysis of rural classes.

Q.2

- a. Explain income elasticity and price elasticity of demand for farm products.
- b. What are the problems of agricultural commodity markets in India? Suggest a few corrective measures to overcome those problems.

Q.3

- a. Explain in detail the cob-web model
- b. What are the factors affecting supplies of farm products?

Q.4

- a. Explain the behavior of a rational farmer in respect to factor- factor relationship.
- b. Explain various uncertainties involved in agricultural production.

Q.5 Examine the role of organized credit market in providing credit to Indian farmers since 1951.

Q.6 Attempt **any two**

- a. Characteristics of agricultural labor market.
- b. Condition of agricultural labor in India.
- c. Bonded labor in India.

Q.7 Attempt **any two**.

- a. Objectives of land reforms.
 - b. Tenancy reforms & Abolition of intermediaries act
 - c. Cheung's Theory
-

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना:
- प्रश्न क्र. १ अनिवार्य आहेत.
 - उर्वरित सहा प्रश्नांपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
 - सर्व प्रश्नांना समान गुण.
 - संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र. १ कोणत्याही तीन वर टिपा लिहा.

- शेती वस्तूसाठी मागणीवर लोकसंख्येचा प्रभाव
- शेतमाल पुरवठ्याचा मागे वळणारा वक्र
- कृषी किंमत धोरणाची उद्दिष्टे
- असंघटीत ग्रामीण पतबाजाराची वैशिष्ट्ये
- सामूहिक शेतीची भूमिका.
- ग्रामिण वर्गाचे विश्लेषण

प्र. २ अ. शेतमाल मागणीची उत्पन्न लवचिकता आणि किंमत लवचिकता स्पष्ट करा.
ब. भारतातील शेतमाल बाजारपेठांच्या समस्या कोणत्या? त्या दूर करण्यासाठी काही उपाय सुचवा.

प्र. ३ अ. कॉब-वेब प्रतिमान सखोल स्पष्ट करा.
ब. शेतमाल पुरवठ्यावर परिणाम करणारे घटक कोणते?

प्र. ४ अ. घटक घटक संबंधासंदर्भात विवेकी शेतकऱ्यांच्या वर्तनाचे स्पष्टीकरण द्या.
ब. शेतीउत्पादनासंबंधासंदर्भात असलेल्या विविध अनिश्चिततांचे स्पष्टीकरण द्या.

प्र. ५ भारतीय शेतकऱ्यांना पतपुरवठा करण्यासंदर्भात संघटीत पतबाजाराच्या १९५१ पासूनच्या भूमिकेचे परिक्षण करा.

प्र. ६ कोणत्याही दोहोवर टीप लिहा.

- शेत श्रमबाजाराची वैशिष्ट्ये
- भारताच्या शेतीक्षेत्रातील श्रमिकांची परिस्थिती
- भारतातील वायदा श्रम

प्र. ७ कोणत्याही दोहोवर टीप लिहा.

- भूमी हक्क सुधारणांची उद्दिष्टे
- कुळकायदे आणि मध्यस्थ निर्मूलन कायदा
- चिंआगुचा सिद्धांत